

COMMISSIE WELSTAND EN MONUMENTEN
2020-08

Verslag van de Commissie Welstand en Monumenten gehouden op dinsdag 28 april 2020
(online)

Aanwezig: P. van Assche (voorzitter), de leden I. Bos, H. van Dijk, W. Galema, P. Grosfeld, H. Kijne, M. Schenk, M. Bracht (afdeling Stedenbouw), B. van Santen (vakgroep Erfgoed), M. van der Wiel (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)

OVERZICHT VERSLAG

- A Ingekomen stukken en mededelingen
- B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 14 april 2020
- C Algemeen
- D **Bouwplannen**
  - D1 Neude 11 [Binnenstad]
  - D2 St. Jacobsstraat 12-14 [Binnenstad]
  - D3 Oudegracht 245 (Rijksmonument) [Binnenstad]
  - D4 Jacobskerksteeg (Oudegracht 37) [Binnenstad]
  - D5 Haarzicht veld 19 [Haarzicht]
- E **Nagekomen plannen**
  - E1 Warmoesstraat 1 [Pijlsweerd]
  - E2 Wittevrouwenkade 4 (gemeentelijk monument) [Binnenstad]
  - E3 Oudegracht 265, 265A, 265B en 265D (gemeentelijk monument) [Binnenstad]
- F Overige bouwplannen
Plannen met preadvies, lijst d.d. 23/04 2020
- G Rondvraag en sluiting

A Ingekomen stukken en mededelingen

In verband met het coronavirus kan de vergadering niet plaatsvinden in het Stadskantoor. Om te kunnen blijven adviseren en de voortgang van projecten niet te vertragen, is besloten on line te vergaderen. Betrokken architecten worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergadering. Om de openbaarheid van de werkwijze van de commissie te garanderen, kunnen belanghebbenden of geïnteresseerden zich als toehoorder vooraf aanmelden bij de secretaris.

B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 14 april 2020

De notulen van 14/04 2020 worden met enkele wijzigingen vastgesteld.

C Algemeen

D Bouwplannen

D1 Neude 11 [Binnenstad]

19-41704

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het plaatsen van een kunstwerk op de luifel*

Aanvraag : Stichting de Bibliotheek Utrecht

Ontwerp : kunstenaar Maarten Baas

Om de zichtbaarheid van bibliotheek te verhogen wordt voorgesteld een kunstwerk met diverse lichtelementen met belettering boven de entree aan de Neudezijde te plaatsen. De elementen zijn los van de gevel gehouden zodat het kunstwerk zich als een losse toevoeging presenteert. Ontwerper Baas geeft aan dat de boogconstructie verder is doorgewerkt om de driedimensionaliteit van het kunstwerk te vergroten. Aan de achterzijde is deze met stangen aan de gevel bevestigd. De bestaande banieren op de gevel worden verwijderd en er komt geen losse naamsaanduiding bibliotheek op de luifel.

Conclusie

De commissie geeft op voorhand aan geen uitspraak te doen over het kunstwerk zelf, alleen over de gevolgen voor de monumentwaarden van het gebouw en de relatie tot de omgeving.

Zij is van mening dat de schaal van het monument en de beperkte fysieke ingrepen voor de bevestiging de monumentwaarde niet onevenredig schaden. Bij het oorspronkelijke gebouw waren de kunsttoepassingen meer geïntegreerd in de architectuur; een eigentijds kunstobject kan er aan toegevoegd worden. Door de boogvorm wordt het glas-in-lood gerespecteerd. Daarnaast is het kunstwerk reversibel.

Wel wil de commissie inzage in de definitieve technische uitwerking, zowel qua constructie als qua bevestiging als van het object zelf. De constructie kan meer verweven worden met de lichtelementen om het 3D-effect te optimaliseren. Het is van groot belang dat de elementen van hoogwaardige kwaliteit zijn en niet armoedig worden in de tijd. Aspecten als het wegwerken van de bedrading zijn een aandachtspunt. Het getoonde beeld en ambitie moet bewaarheid worden in de uitvoering. In een later stadium is het wenselijk inzicht te krijgen in de lichttoepassing wat betreft sterkte en frequentie, mede afhankelijk van de seizoenen en de aanwezige boom. Het verwijderen van de banieren en de letters 'bibliotheek' zijn voorwaarden voor plaatsing.

De commissie adviseert in meerderheid positief onder voorbehoud van de technische uitwerking van de constructie en van de diverse onderdelen, en van de lichttoepassing. Burgerlid Bos geeft een afwijkend advies, zijnde negatief.

D2 St. Jacobsstraat 12-14 [Binnenstad]

(O) *Voorlopig ontwerp herinrichting plintgevel inclusief opwaardering van de hoofdentree*

Ontwerp : reA

De luifel van het kantoorgebouw uit begin jaren zeventig wordt verwijderd en de bestaande pui blijft behouden. De ingang van de bovenliggende kantoren in het naastliggende gebouw wordt verplaatst naar de hoek van dit pand. Architect Van Waveren stelt hier een nieuwe tweelaagse vliesgevel voor waarachter zich een vide bevindt.

Conclusie

De commissie waardeert de opwaardering van de plint maar vraagt de architect meer rekening te houden met de oorspronkelijke compositie van het gebouw, opgebouwd uit onderscheidbare elementen. Door de luifel te verwijderen verdwijnt een wezenlijk onderdeel van de compositie dat tevens bijdraagt aan de menselijke schaal en de alzijdige

beleving. Een aanpassing van de luifel is wel voorstelbaar. De samenhang tussen de nieuwe entrees en de integraliteit van de plint kan versterkt worden. Ook wordt er aandacht gevraagd voor de relatie tussen dakrand en luifel. De verbetering van de entrees wordt onderschreven. Geadviseerd wordt om een reclame voorstel op te nemen in het ontwerp.

Een aangepast voorstel wordt tegemoet gezien.

D3 Oudegracht 245 (Rijksmonument) [Binnenstad] 20-03407

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het verbouwen van een pand naar een multifunctioneel complex*

Aanvraag : OG245

Ontwerp : Vocus architecten

(zie notulen 26/11 2019)

Architect Goudswaard geeft aan dat de nokken van de glaskappen in de binnentuin zijn verhoogd. De ramen van de binnengevel van de grote zaal zijn in stijl aangepast met toepassing van ranke stalen kozijnen. Op de voorgevel is de naamgeving en signing voorgesteld, waarbij de vier bestaande vitrines behouden blijven.

Conclusie

De commissie heeft waardering voor de aanpak en meent dat er sprake is van een zorgvuldig ontwerp. Aan de eerder gemaakte opmerkingen is tegemoet gekomen en de aanvraag omgevingsvergunning wordt voorzien van een positief advies. Wel wordt aandacht gevraagd voor het afstemmen van het interieur op het glas-in-lood (inclusief verlichting) en het maximaal zichtbaar maken van de diverse historische lagen. Ook ziet de commissie de definitieve boomkeuze voor de binnenplaats tegemoet.

De reclamevoering dient in een aparte aanvraag te worden behandeld in overleg met Bureau CWM. Hierbij wordt meegegeven dat de vitrines uit cultuurhistorisch oogpunt denkbaar zijn, onder voorwaarde dat de wisselfrequentie en de inhoud – zijnde horend bij de functie - vergelijkbaar is met de toepassing bij een culturele instelling (programmering).

D4 Jacobskerksteeg (Oudegracht 37) [Binnenstad]

(B) *Voorlopig ontwerp voor de verbouw van een garage tot woonruimte*

Ontwerp : Nieuwenhuize Bouw

De garage in de steeg achter de Jacobikerkerk wordt gesloopt en vervangen door een tweelaagse woning met plat dak. De heer Habermehl stelt een houten kader voor rond een pui met donkergrijze paneelinvulling.

Conclusie

De commissie is positief over het willen verbeteren van de huidige situatie, maar dat vereist op deze historische, binnenstedelijke locatie een unieke maatwerkoplossing van hoogwaardige architectonische kwaliteit. Het voorstel is wat betreft programma en invulling te generiek en de architectonische uitwerking is niet overtuigend. Er is sprake van een contextloos ontwerp. Een analyse van de plek wordt niet gemist die als uitgangspunt moet dienen voor de invulling van deze locatie, dat op een intelligente manier reageert op de historische omgeving. Daarnaast wordt opgemerkt dat de aansluiting op het belendende pand niet klopt zowel qua begrenzing als met betrekking op de muurafdekker. Aandacht moet besteed worden aan het behoud van de groene kwaliteit van het binnengebied.

D5 Haarzicht veld 19 [Haarzicht]

(Ont) *Voorlopig ontwerp 17 woningen*

Aanvraag : Bunnik Bouw

Ontwerp : Hans Been architecten

Er worden 6 en 2 woningen met zadeldak, geschakeld door middel van een garage, voorgesteld, een enkele woning met zadeldak en 3 twee-onder-een-kappers met een dwarskap. Twee woningen bevinden zich in het deel De Parkzoom en de overige woningen in plandeel De Lanen. De twee-onder-een-kap woningen en de twee woningen in De Parkzoom hebben een rieten kap met en een wit gekeimde of gemetselde gevel in twee tinten. Voor de overige woningen stelt architect Van der Veer een donker pannendak voor met variërende gevelafwerking.

Conclusie

De commissie is op hoofdlijnen positief over het architectonisch ontwerp, maar vindt het jammer dat de royaal ogende woningen zo dicht op elkaar worden geplaatst. Door de garages naar voren te plaatsen, zelfs voor de voorgevelrooilijn van het buurpand, slibt de rij nog verder dicht en is de verstaffelde opzet minder sterk. Naast de positie, zijn de garages door de vormgeving van de dakrand ook in de architectonische uitwerking onvoldoende ondergeschikt.

Bij de twee-onder-een-kapwoningen wordt de rieten kap niet passend geacht bij de steenkeuze.

De commissie wacht een aangepast voorstel af.

E Nagekomen plannen

E1 Warmoesstraat 1 [Pijlsweerd]

VON-20-12665

(O) *Vooroverleg voor een opbouw*

Ontwerp : n.v.t.

Het voorstel wordt gedaan om de middenwoning van het eenlaagse bouwblok te verhogen met of een extra laag met een plat dak of een extra laag met een kapverdieping.

Conclusie

De commissie kan geen advies verstrekken over een incidentele opbouw op dit bouwblok. Het betreft een bijzondere situatie van een laag bouwblok in relatie tot hogere omringende bebouwing, gedeeltelijk op korte afstand van de nabije hoogbouw. Een uitbreidingsvoorstel is alleen te beoordelen als onderdeel van een mogelijk toekomstige integrale aanpak.

E2 Wittevrouwenkade 4 (Gemeentelijk monument) [Binnenstad]

20-02208

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het wijzigen van de indeling en de gevels van een monumentaal schoolgebouw*

Aanvraag : Stichting Ida Gerhardt academie

Ontwerp : BA 32 adviseurs en architecten

(zie notulen 06/08 en 10/12 2019)

De hoogte van de nieuwe doorbraken in de gangmuren is gewijzigd, zodat een verschil ontstaat met bestaande openingen. De doorbraak naar de aula is voorzien van een borstwering.

Conclusie

In een eerder advies had de commissie gevraagd meer onderscheid te maken tussen de bestaande en nieuwe doorgangen. Zij meent echter dat dit advies te ver is doorgevoerd ten koste van de beleving van de hal en de gangen. De nieuwe openingen zijn te hoog. Ook het verlaagde plafond tast het monumentale interieur aan, hetgeen versterkt wordt door de incidentele uitsparingen bij de doorgangen.

Een aangepast voorstel wordt afgewacht, de aanvraag omgevingsvergunning wordt aangehouden.

E3 Oudegracht 265, 265A, 265B en 265D (gemeentelijk monument) [Binnenstad]

20-08397

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het legaliseren van het vernieuwen van het glas in de ramen van een monument naar isolatieglas*

Ontwerp: n.v.t.

De aanvraag omgevingsvergunning betreft het plaatsen van isolatieglas, reeds gerealiseerd.

Conclusie

De commissie volgt de afwegingen van de vakgroep Erfgoed. De vensters en ramen zijn karakteristiek voor het gebouw uit 1912 wat betreft indeling, maatvoering en detaillering. Er zijn alternatieven beschikbaar om de gewenste isolatie te bereiken, met behoud van de monumentwaarden. Daarnaast wordt de precedentwerking gevreesd.

Aanvraag wordt voorzien van een negatief advies.

F Overige bouwplannen

De plannen, genoemd in de lijst d.d. 23/04 2020, zijn met een preadvies van de secretaris aan de commissie voorgelegd. De leden van de commissie hebben na een schriftelijke ronde besloten de advisering over te nemen. De preadviering is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde.

Samenvattend:

Open : Verandering en handhaving zijn beide mogelijk, zowel naar structuur als naar architectuur.

Respect : Essentiële eigenschappen van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek worden gerespecteerd.

Behoud : Behoud en herstel van het aanwezige bebouwingsbeeld en versterken van de bestaande of historisch bepaalde karakteristiek van stedenbouwkundige, architectonische, landschappelijke of cultuurhistorische aard.

Stimulans: Het gebied vraagt vanwege zijn bijzondere of markante karakter extra aandacht voor versterking en stimulering van het beeld.

Indien van toepassing, zijn de aanvragen getoetst aan de (welstands)criteria, zoals geformuleerd in de welstandsnota. De lijsten zijn ter inzage op Bureau Commissie Welstand en Monumenten en in te zien via de website [http\www.welstandutrecht.nl](http://www.welstandutrecht.nl).

G Rondvraag en sluiting

De volgende commissievergadering vindt plaats op 12 mei 2020.

De voorzitter,

De secretaris,

P. van Assche

M. van der Wiel

Per 1 juli 2004 wordt de welstandsadvisering verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria zoals geformuleerd in de welstandsnota 'De schoonheid van Utrecht' (vastgesteld door de raad van de gemeente Utrecht d.d. 24 juni 2004).

(O) = open **(R)** = respect **(B)** = behoud **(St)** = stimulans **(Ont)** = ontwikkelingsgebied